

Dosarul nr. 2ra-1390/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Brăgaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, O. Cojocaru, V. Cotorobai)

DECIZIE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat

examinând în ședință publică recursul declarat de Ganenco Cristina, reprezentată de avocatul Moraru Svetlana,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Valeriu împotriva Cristinei Ganenco, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor,

și acțiunea reconvențională înaintată de Ganenco Cristina împotriva lui Spînu Valeriu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 03 iulie 2018, Spînu Valeriu s-a adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior (f.d.34-37) împotriva Cristinei Ganenco, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului s. Botanica solicitând desfacerea căsătoriei dintre Spînu Valeriu și Ganenco Cristina înregistrată de către OSC s.XXXXX, mun. Chișinău sub nr.1133 la data de 18 octombrie 2016 și stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX, a.n. XXXXX cu tata, Spînu Valeriu, a.n. XXXXX.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 18 octombrie 2016 a înregistrat căsătoria cu Ganenco Cristina, eveniment înregistrat și trecut în registrul actelor de stare civilă sub nr.1133 de către OSC s. XXXXX, mun. Chișinău. La data de XXXXX, din căsătoria dintre Spînu Valeriu și Ganenco Cristina s-a născut fiul XXXXX.

Totodată, a menționat că imediat după oficializarea relațiilor acestora, pârâta și-a schimbat brusc comportamentul față de reclamant, s-au început neînțelegerile în familie, iar după nașterea copilului a aflat din întâmplare că a fost mințit sistematic și că pârâta suferă de o boală neurologică incurabilă (scleroză multiplă) dobândită până la cunoștința acestora, fapt ce se confirmă printr-o concluzie medicală anexată la actele cauzei.

În acest sens, a afirmat că pârâta deseori abandona locul de trai și fără careva temeieri își strângea hainele personale, ale copilului și pleca în apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, despre care susținea că este proprietatea părinților săi, dar care s-a dovedit a fi închiriat de aceasta din sursele părinților pârâtei.

Deși pentru menținerea familiei a făcut mai multe tentative și o întorcea acasă, pârâta nu se reținea mai mult de 2-3 săptămâni și iarăși pleca.

A relatat că în timpul căsătoriei pârâta sistematic lipsea de acasă perioade de timp îndelungate, timp în care reclamantul avea grijă de copil, comportament care l-a indus la gândul că soția are nevoie de îngrijire individuală.

Consideră că boala de care suferă pârâta o lipsește de capacitatea de a gândi rațional și explică comportamentul neadecvat al pârâtei referitor la grija pe care o manifestă față de copil și soție.

De asemenea, a declarat că era respins cu vehemență și tratat de pârâtă ca un dușman, deși a făcut tot posibilul să o înconjoare pe ea și copil cu grijă și dragoste, astfel că relațiile acestora au început să se răcească, iar la 20 mai 2018 pârâta a plecat să locuiască într-un apartament închiriat și până în prezent nu s-a mai întors.

Reclamantul a indicat că în mare parte, vinovați de destrămarea familiei sunt părinții pârâtei care sistematic au intervenit în relația lor de căsătorie încurajând-o să divorțeze, deși pârâta este studentă, iar reclamantul este unicul întreținător al familiei.

În aceste împrejurări, dat fiind că toate tentativele reclamantului de a păstra familia au eșuat, s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată cu privire la desfacerea căsătoriei.

În același timp, reieșind din interesul superior al copilului minor XXXXX, a.n. XXXXX, solicită stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, Spînu Valeriu, dat fiind că dispune de o casă de locuit separată în or. Sângeră, mun. Chișinău, cu condiții de trai foarte bune, surse de existență pentru creșterea și educația normală a copilului (f.d.41-56), în contradictoriu cu pârâta care nu deține un spațiu locativ propriu, or cel în care locuiește este luat în chirie, iar fiind studentă la medicină nu are nici surse de existență.

Mai mult, deși pârâta aparent are grijă de copil, în virtutea suferințelor pe care le are în rezultatul bolii XXXXX (XXXXX) nu poate avea grijă de copil, caz în care în calitate de tată al copilului își face griji pentru viitorul acestuia, or potrivit descrierilor simptomelor bolii, maladia dată poate avea urmări grave, inclusiv dereglări psihice, invalidate, paralizie totală.

Astfel, a menționat că la data de 14 iulie 2017, la numai 20 de zile după naștere pârâta a scăpat copilul jos din coșul pentru bebeluși de la o înălțime de 70 cm, lovindu-se cu capul de beton, în rezultatul căderii copilul a suportat o contuzie cerebrală, fiind nevoie de internarea acestuia în spital. Or, acesta nu a fost unicul incident când a fost nevoie de internarea copilului și reabilitarea acestuia, ceea ce se confirmă prin extrasele medicale anexate la dosar.

Consideră relevant și faptul că pârâta nu se ocupa de copil nici din cauza frecventării lecțiilor la universitate, după care pleca la distracții, copilul fiind lăsat în grija străbunicii de 80 de ani, iar ca rezultat copilul nu se dezvoltă, avea slăbiciuni în membrele superioare, ceea ce a determinat internarea copilului la spitalul Clinic municipal nr.1 din Chișinău pentru reabilitare.

Ulterior, la data de 25 octombrie 2018, Ganenco Cristina a înaintat o cerere reconvențională împotriva lui Spînu Valeriu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului, s. Centru prin care a solicitat admiterea cererii reconvenționale, desfacerea căsătoriei dintre Spînu Valeriu și Ganenco Cristina înregistrate de către OSC s. XXXXX, mun. Chișinău sub nr.1133 la data de 18 octombrie 2016, stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX, a.n. XXXXX cu mama Ganenco Cristina și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor XXXXX în formă fixă în mărime de 2500 de lei, începând cu data adresării în judecată și până la atingerea copilului a vârstei de 18 ani, cu executarea imediată a hotărârii în această parte.

În motivarea acesteia a indicat că la data de 18 octombrie 2016 a înregistrat căsătoria cu pârâtul Spînu Valeriu, eveniment înregistrat sub nr.1133 de către OSC s. XXXXX, mun. Chișinău. A afirmat că la data de 25 octombrie 2016, după încheierea căsătoriei, pârâtul Spînu Valeriu a plecat peste hotarele țării, în SUA și a revenit în țară la data de 24 iunie 2017, iar peste aproximativ 7 zile pârâtul iarăși a plecat în SUA și a revenit în ianuarie 2018.

A menționat că relațiile de familie erau tensionate, între soți apăreau certuri, neînțelegerile fiind generate de incompatibilitatea caracterelor și viziunilor diferite asupra modului și principiilor de conviețuire, iar în luna mai 2018, relațiile de familie dintre Ganenco Cristina și Spînu Valeriu au încetat, când pârâtul a alungat-o cu copilul din casa părintească unde locuiau.

Iar, reieșind din vârsta fragedă a copilului, inclusiv atașamentului față de mamă, precum și evitarea stresului de la schimbarea condițiilor de trai, consideră oportun ca după divorț copilul minor XXXXX a.n. XXXXX să continue să locuiască cu mama sa, Ganenco Cristina. Subsecvent, dat fiind că suportă toate cheltuielile pentru întreținerea fiului, solicită încasarea din contul lui Spînu Valeriu a pensiei de întreținere pentru copilul minor în sumă fixă de 2500 lei lunar până la atingerea majoratului de către acesta.

În acest context, a relevat că deși potrivit datelor Biroului național de statistică, valoarea minimului de existență în semestrul II, anul 2017 pentru un copil minor în mediul urban constituie suma de 2 299,10 lei, întreținerea copilului la această vârstă este mult mai complexă, iar suma de 2500 lei este una rezonabilă pentru a acoperi proporțional cheltuielile de întreținere a copilului minor comun.

Totodată, solicită încasarea din contul lui Spînu Valeriu și a cheltuielilor de judecată, sub forma taxei de stat și celor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 14 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea inițială înaintată de Spînu Valeriu a fost admisă parțial în partea desfacerii căsătoriei dintre Spînu Valeriu și Ganenco Cristina înregistrată sub nr.1133 la 18 octombrie 2016, de către OSC s. XXXXX, mun. Chișinău.

În rest acțiunea inițială a fost respinsă.

S-a admis acțiunea reconvențională depusă de Ganenco Cristina, fiind dispusă: stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX cu mama Ganenco Cristina, încasarea din contul lui Spînu Valeriu în beneficiul Cristinei Ganenco a pensiei de întreținere a copilului minor, XXXXX, a.n. XXXXX, în mărime 2500 de lei lunar începând cu data adresării cu cerere de chemare în judecată – 16 octombrie 2018, până la atingerea majoratului copilului minor, încasarea din contul lui Spînu Valeriu în beneficiul statului a taxei de stat în mărime de 900 lei, executarea imediată a hotărârii în partea dispunerii încasării pensiei de întreținere a copilului minor, XXXXX, XXXXX, în mărime 2 500 de lei lunar începând cu data adresării cererii de chemare în judecată -16 octombrie 2018, până la atingerea majoratului copilului minor, încasarea din contul lui Spînu Valeriu în beneficiul Cristinei Ganenco a taxei de stat achitate la depunerea acțiunii reconvenționale în mărime de 100. Încasarea din contul lui Spînu Valeriu și Ganenco Cristina în beneficiul statului a taxei de stat pentru eliberarea certificatului de divorț de Instituția Publică Agenția Servicii Publice în mărime de 200 de lei, transmiterea copiei hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 zile de la rămânerea definitivă a acesteia, la IP Agenția Servicii Publice.

La data de 19 februarie 2020, Spînu Valeriu a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea parțială a acesteia în partea respingerii pretențiilor, dat fiind emisă în această parte cu neelucidarea pe deplin a circumstanțelor importante ale cauzei, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de admitere integrală a acțiunii inițiale înaintate.

Prin decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Spînu Valeriu, s-a casat parțial hotărârea din 14 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii stabilirii domiciliului copilului minor cu tata Spînu Valeriu și stabilirii domiciliului copilului minor XXXXX cu mama Ganenco Cristina, cu încasarea pensiei de întreținere, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care: S-a admis cerința formulată de Spînu Valeriu către Ganenco Cristina, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, Spînu Valeriu.

S-a stabilit domiciliul copilului minor XXXXX, a.n. XXXXX cu tata, Spînu Valeriu.

Cerința formulată de Ganenco Cristina către Spînu Valeriu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor copilului sectorul Centru privind stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor s-a respins.

La 10 iulie 2020 și ulterior la 04 septembrie 2020, Ganenco Cristina, reprezentată de avocatul Moraru Svetlana, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea a hotărârii din 14 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fiind adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept. La fel, a pretins aprecierea arbitrară a probelor și interpretarea eronată a legii, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei și încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Recurenta a afirmat că instanța de apel a emis decizia contestată cu interpretarea eronată a legii, nu a examinat multiaspectual circumstanțele cauzei și nu a analizat opțiunile de soluționare a litigiului prin prisma interesului superior al copilului minor.

De altfel, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că părinții au drepturi și obligații egale față de copiii minori și urmează să participe la întreținerea acestor în mod egal.

Instanța de apel ca rezultat al aprecierii probelor, contrar prevederilor art. 130 alin.(4) Cod de procedură civilă, nu a motivat admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și nu a argumentat preferința unor probe față de altele.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaiților, conform scrisorii de însoțire datate cu 05 septembrie 2020 (f.d. 99, vol. II) și a fost recepționată la 08 septembrie 2020, conform avizelor de recepție (f.d.101-103).

Prin referința depusă la 25 septembrie 2020, Spînu Valeriu, prin intermediu avocatului Bosîi Ion, a solicitat respingerea cererii de recurs ca inadmisibilă.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 iulie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 10 iulie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 21 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

Ținând cont de complexitatea cauzei și de problemele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a considerat prin prisma art. 444 Cod de procedură civilă că la caz există circumstanțe ce ar dicta necesitatea invitării participanților la proces, pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, în cadrul ședinței publice a instanței de recurs cu participarea părților din 12 noiembrie 2020, recurenta Ganenco Cristina, reprezentată de avocatul Moraru Svetlana, a susținut recursul înaintat și a solicitat admiterea acestuia în sensul declarat, reiterând motivele de drept și de fapt indicate în cererea de recurs și cererea suplimentară.

Intimatul Spînu Valeriu, în cadrul ședinței instanței de recurs a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel, pe care o consideră legală și întemeiată.

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului, verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecării, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de

Ganenco Cristina, reprezentată de avocatul Moraru Svetlana, va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

În conformitate cu articolul 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În temeiul art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Spînu Valeriu și Ganenco Cristina au înregistrat căsătoria la 18 octombrie 2016, la OSC s. XXXXX, mun. Chișinău, fiind trecută în Registrul actelor de stare civilă sub nr.1133.

La XXXXX, s-a născut fiul XXXXX, părinții fiind indicați Spînu Valeriu și Ganenco Cristina, conform certificatului de naștere, anexată în copie certificată (f.d.5).

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Cristinei Ganenco, reclamantul a solicitat desfacerea căsătoriei cu Ganenco Cristina și stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX, cu tatăl Spînu Valeriu.

Prin acțiunea reconvențională împotriva lui Spînu Valeriu, Ganenco Cristina a solicitat admiterea cererii reconvenționale, desfacerea căsătoriei cu Spînu Valeriu, stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX, cu mama Ganenco Cristina și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor Spînu Valeriu în formă fixă în mărime de 2500 de lei, începând cu data adresării în judecată și până la atingerea copilului a vârstei de 18 ani, cu executarea imediată a hotărârii în această parte.

Prin hotărârea din 14 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea inițială înaintată de Spînu Valeriu a fost admisă parțial în partea desfacerii căsătoriei dintre Spînu Valeriu și Ganenco Cristina înregistrată sub nr.1133 la 18 octombrie 2016, de către OSC s. XXXXX, mun. Chișinău.

În rest acțiunea inițială a fost respinsă.

S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ganenco Cristina împotriva lui Spînu Valeriu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a stabilit domiciliul copilului minor XXXXX cu mama Ganenco Cristina.

S-a încasat din contul lui Spînu Valeriu în beneficiul Cristinei Ganenco pensia de întreținere a copilului minor, XXXXX, a.n. XXXXX, în mărime 2500 de lei lunar începând cu data adresării cu cerere de chemare în judecată – 16 octombrie 2018, până la atingerea majoratului copilului minor.

S-a încasat din contul lui Spînu Valeriu în beneficiul statului a taxei de stat în mărime de 900 de lei.

S-a dispus executarea imediată a hotărârii în partea dispunerii încasării pensiei de întreținere a copilului minor, XXXXX, în mărime 2 500 de lei lunar începând cu data adresării cererii de chemare în judecată -16 octombrie 2018, până la atingerea majoratului copilului minor.

S-a încasat din contul lui Spînu Valeriu în beneficiul Cristinei Ganenco taxa de stat achitată la depunerea acțiunii reconvenționale în mărime de 200 de lei (f.d.226-227, 237-249, vol. I).

Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 09 iulie 2020, a admis apelul declarat de Spînu Valeriu și a casat parțial hotărârea din 14 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Valeriu împotriva Cristinei Ganenco, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor, și acțiunea reconvențională înaintată de Ganenco Cristina împotriva lui Spînu Valeriu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată, fiind stabilit domiciliul copilului minor cu tata, Spînu Valeriu.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță care a admis cererea mamei Ganenco Cristina de încredințare a minorului XXXXX, spre creștere și educare nu a examinat multe aspectual circumstanțele speței și nu a analizat opțiunile de soluționare a litigiului prin prisma interesul superior al copilului minor, în special, instanța de fond nu a examinat efectiv dacă ar fi fost posibilă încredințarea copilului minor către tată, în condițiile în care mama Ganenco Cristina începând cu anul 2013, suferă de XXXXX (XXXXX) care evoluează continuu), fapt atestat de materialele dosarului (f.d.152,183184), XXXXX, XXXXX, fapte ce se confirmă prin concluzia medicală emisă de medicul Mihail Gavriiuc precum și carnetul medical prenatal (f.d.183-184), certificatul de la oftalmolog bazat pe rezultatele tomografiei în coerența optică, potrivit căruia la intimată a apărut XXXXX (conform protocolului clinic național RM), XXXXX.

Totodată, a reiterat că, necesită a fi reținut faptul că, XXXXX este o boala inflamatorii progresivă, care afectează sistemul nervos central (SNC) considerată a fi autoimună, în care tecile izolatoare ale celulelor nervoase din creier și măduva spinării sunt deteriorate. Această deteriorare afectează capacitatea sistemului nervos de a comunica, producând o plajă largă de semne și simptome, incluzând handicapuri fizice, mentale și uneori probleme psihice, dar și senzație de oboseală, slăbiciune a organismului, pierderi senzoriale, incapacitate de a controla mișcările musculare (ataxie), infecții ale tractului urinar, probleme de mers și spasticitate (încordare neobișnuită a mușchilor sau creșterea tonusului muscular), dificultăți în menținerea echilibrului, depresie, probleme de vorbire și foarte rar: convulsii, paralizie,

reducerea auzului. Persoanele afectate de această boală nu se vindecă, însă pot ține simptomele bolii sub control, dacă urmează tratamentul corect.

XXXXX este o boală infecțioasă provocată de XXXXX ce afectează în principal ficatul. Deseori XXXXX nu se manifestă prin simptome, dar o infecție cronică poate afecta ficatul, iar după o perioadă mai îndelungată poate duce la ciroză sau cancer hepatic. XXXXX se transmite la oameni mai ales prin contact direct cu sângele infectat prin administrarea de injecții intravenoase, folosirea echipamentului medical nesteril și transfuzii de sânge sau, posibil, relațiile sexuale neprotejate cu persoane infectate.

La fel, instanța de apel a remarcat faptul că, în privința capacității mamei, Ganenco Cristina în virtutea maladiilor de care suferă, există dubii obiectiv justificate privind capacitatea de a avea efectiv grijă de copil, iar străbunica Coiumju Ecaterina în vârstă de 80 de ani în grija căreia este lăsat minorul, XXXXX, în virtutea vârstei înaintate la fel nu furnizează convingeri rezonabile suficiente că ar avea posibilități reale de a îngriji minorul, mai bine sau la același nivel de care dispune tatăl biologic al minorului.

Sub un alt aspect, Colegiul a reținut dorința și posibilitățile efective ale tatălui Spînu Valeriu, care la caz poate să ofere copilului XXXXX mai multe garanții de creștere și dezvoltare în acest sens. Or, în speță condițiile, mediul de dezvoltare a minorului propus de tatăl biologic, furnizează mai multe garanții în avantajul interesului copilului minor.

Exercitând evaluarea judiciară a avantajelor și dezavantajelor stabilirii domiciliului copilului minor cu unul dintre soți, Colegiul a reținut că potrivit declarațiilor făcute în ședința de judecată, avizului autorității tutelare și adeverinței anexate la dosar (f.d.31, 93) Ganenco Cristina efectuează studii postuniversitare prin rezidențiat la anul II specializarea anestezie și terapie intensivă cu o bursă lunară de 1220 lei, iar potrivit adeverinței nr.02-20/1834 din 21 septembrie 2018 Ganenco Cristina este angajată în câmpul muncii în calitate de medic rezident în secția anesteziologie la data de 25.10.2017 în baza ordinului de angajare nr.194 r din 09.10.2017, activează până în prezent, iar în caz de necesitate, pentru perioada absenței sale copilul este lăsat în grija străbunicii în vârstă de 80 de ani (f.d.95).

Concomitent, Spînu Valeriu este angajat la ÎCS "International Services Data Processing" în calitate de operator introducere, validare și prelucrare a datelor cu un salariu de 10 500 lei (f.d.24, 153).

Instanța de apel a mai remarcat că, evaluând circumstanțele expuse din punct de vedere a interesului superior al copilului minor ajunge la concluzia că modul de viață întreținut de intimata Ganenco Cristina, starea de sănătate a acesteia în raport cu interesele copilului minor sunt contrare intereselor acestuia.

În continuare, având în vedere aceste constatări, Colegiul va puncta momentele decisive în soluția sa privind casarea deciziei instanței de apel și menținerii hotărârii primei instanțe, în situația în care instanța de apel a apreciat arbitrar probele administrate în raport cu circumstanțele speței.

Colegiul învederează că prin cererea de recurs formulată de către Ganenco Cristina, reprezentată de avocatul Moraru Svetlana, se distinge dezacordul cu soluția adoptată de instanța de apel și-a exprimat poziția în favoarea menținerii hotărârii primei instanțe.

Colegiul precizează că recurența din temeiurile recursului reglementate de art. 432 Cod de procedură civilă, a invocat aprecierea arbitrară a probelor, precum și aplicarea și interpretarea eronată a legii.

În context, Colegiul arată că instanța de apel a verificat legalitatea hotărârii primei instanțe din perspectiva criticilor din cererea de apel, a admis apelul declarat și a casat hotărârea primei instanțe și a pronunțat o hotărâre nouă prin care a stabilit domiciliul copilului minor cu tata, Spînu Valeriu.

Concomitent Colegiul deduce că dezacordul recurenței cu soluția instanței de apel vizează doar parțial dispozițiile acestei și anume în partea stabilirii domiciliului copilului minor cu tata, Spînu Valeriu.

În contextul dat, Colegiul evocă prevederile art. 63 alin. (1), (2) Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținându-se cont de interesele și părerea copilului (dacă acesta a atins vârsta de 10 ani). În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.).

În temeiul art. 74 Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.

De altfel, art. 18 alin.(1), art. 27 alin.(2) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 statuează că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Astfel, este cert că, atât normele de drept naționale, cât și cele internaționale stabilesc că, răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării lui le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

În atare circumstanțe, Colegiul reține ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind constatarea indubitabilă că, în interesul superior al copilului, anume

mama Ganenco Cristina, în limita posibilităților și a mijloacelor financiare, întrunește toate condițiile de viață necesare dezvoltării copilului minor, ca urmare și determinarea locului de domiciliere a copilului cu aceasta.

Or, potrivit avizului concluzie eliberat de Direcția pentru Protecția Drepturilor copilului sect. Centru s-a stabilit că, reieșind din interesul superior al copilului, condițiile sociale și de trai ale Cristinei Ganenco sunt satisfăcătoare pentru îngrijirea și asigurarea unui trai decent copilului minor XXXXX.

De notat că, în cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului minor în cazul în care părinții locuiesc separat, urmează să se țină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

Examinând superioritatea unuia dintre drepturi instanța de judecată urmează să țină cont de art. 18 din Convenția pentru protecția copilului, care prevede că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului.

Subsecvent, prima instanță la stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX cu mama Ganenco Cristina a ținut cont că, materialul probator atestă caracteristica pozitivă a acesteia, care este angajată la Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic Republican, în funcție de medic rezident în secția anesteziologie, este rezident în cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu”, întreprinde activități de voluntariat, ceea ce o reprezintă ca o persoană perseverentă și disciplinată.

În asemenea circumstanțe, prima instanță corect a stabilit că, determinarea domiciliului copilului minor cu mama, nu poate fi tratată drept o lezare a intereselor tatălui la întreținerea și educarea copilului, or, determinarea domiciliului copilului cu unul din părinți, nu semnifică instituirea restricțiilor în exercitarea drepturilor părintești, exercițiul acestor drepturi părintești fiind garantat de lege și nu este limitat.

Mai mult, în vederea înlăturării oricăror suspiciuni pe marginea acordului mamei de a-și vedea copilul, Spînu Valeriu nu este lipsit de a stabili un grafic de întrevvedere cu copilul, inclusiv prin intermediul instituțiilor statale, care au obligații pozitive de apărare a drepturilor.

În această ordine de idei, Colegiul notează că, conform art.3 alin.(1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Or, instanțele urmează a ține cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relație de căsătorie.

Implicit, Colegiul relevă că soluția primei instanțe nu poate fi considerată ca fiind în detrimentul copilului, având în vedere că părinții în asigurarea întreținerii copiilor nu sunt limitați de un anumit quantum al pensiei de întreținere stabilit de un organ competent sau o instanță judecătorească, însă suplimentar pot susține material copilul minor și nu doar material. Or, copilul are dreptul de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră lipsită de suport probator și concluzia instanței de apel, precum că, neglijența mamei față de copil a dus la stagnarea dezvoltării lui fizice și intelectuale, reieșind din caracteristicile pozitive ale mamei, care o reprezintă ca un profesionist care activează nemijlocit în domeniul medical, o persoană cu un înalt nivel de responsabilitate și bunăvoință.

Concomitent, Colegiul accentuează că într-adevăr, prin extrasul medical copilul XXXXX a fost diagnosticat cu XXXXX, însă potrivit dicționarului medical (Centrul Editorial-Poligrafic Medicina 2003) XXXXX reprezintă o boală care afectează toate cele patru membre, manifestată prin diminuarea sau pierderea funcțională motorie și/sau senzitivă, însă în asemenea situație apelantul Spînu Valeriu nu a demonstrat culpa mamei ce ține de stagnarea în dezvoltare a copilului, în lipsa unui studiu medical și analize a cauzei maladii, vina mamei nu poate fi invocată, în acest caz nefiind excluse nici caracteristicile genetice ale ambilor părinți.

Totodată, ca rezultat al verificării condițiilor de trai ale mamei, prin avizul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului s-a făcut trimitere la atașamentul mamei față de copil.

Or, la stabilirea domiciliului copilului minor se impune nu doar o analiză a stării materiale a părinților, dar urmează a fi evaluat și interesul copilului, vârsta fragedă, care presupune un atașament aparte pentru mama.

În acest sens, colegiul, reține concluzia instanței de fond precum că, în cursul examinării cauzei a insistat că mama este preocupată și nu atrage atenția copilului, dar fiind angajat în câmpul muncii, nu a demonstrat în ce mod ar putea asigura prezența sa fizică sau îngrijirea copilului, care la așa vîrstă necesită o atenție sporită și dedicație, accentuând că, nu se neagă caracteristicile personale și interesul tatălui, însă atașamentul mamei față de copil, vîrsta fragedă, legătura emoțională mamă-copil, în raport cu avizul organelor abilitate reprezintă niște circumstanțe esențiale și importante în dezvoltarea psiho-emoțională a copilului, care impune incontestabil determinarea domiciliului copilului minor cu mama.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat, va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ganenco Cristina, reprezentată de avocatul Moraru Svetlana.

Se casează decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Valeriu împotriva Cristinei Ganenco, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor,

și acțiunea reconvențională înaintată de Ganenco Cristina împotriva lui Spînu Valeriu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată, și se menține hotărârea din 14 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat